

СХВАЛЕНО

Педагогічна рада Федорівського ліцею
протокол № 18 від 30.08.2023 року

**ПРОГРАМА
РЕАЛІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ
ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ
УЧНІВ/ВИХОВАНЦІВ
ФЕДОРІВСЬКОГО ЛІЦЕЮ
НА 2023-2026р.**

I. Загальні положення

За умови реформування системи освіти, піднесення ролі творчої особистості в суспільстві, втілення принципу дитиноцентризму актуальним постає питання реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти.

Індивідуальна освітня траєкторія - це персональний шлях реалізації особистісного потенціалу кожного учня в освіті. Під особистісним потенціалом учня/вихованця мається на увазі сукупність його здібностей - діяльнісних, пізнавальних, творчих, комунікативних та інших.

Основним документом, що визначає і закладає основу для пошуку, та розкриття особистісного потенціалу здобувачів освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду та створення умов для розвитку їх природного потенціалу в ліцеї, є «Програма реалізації індивідуальної освітньої траєкторії (РІОТ) учнів/вихованців Федорівського ліцею на 2023-2026 роки» (далі - Програма).

Реалізація програми здійснюється на принципах конструктивного екологічного лідерства:

Принцип 1.

- Не домінування над іншими;
- Не лише мати здатність вести команду за собою, а й здатність бути собою, пізнати власну унікальність і спрямувати свої навички, обдарованість, енергію на досягнення успіху в реалізації поставлених цілей.

Принцип 2.

Перетворення закладу освіти на лідерську організацію, де працюють лідери вчителі та формують лідерську компетентність здобувачів освіти.

Принцип 3.

Формування лідерської компетентності здобувачів освіти не лише у виховній роботі ліцею, а перш за все на уроках та заняттях в рамках Державних стандартів.

Метою Програми є:

- виявлення та розвиток загальних здібностей дітей на основі досягнення успіхів у різних видах діяльностей;
- розвиток особистості, готової до соціальної взаємодії і саморозвитку;
- забезпечення якісного психолого-педагогічного супроводу, діагностики здібностей учнів;
- покращення якості підготовки учнів щодо стандартів початкової, базової середньої та профільної середньої освіти;
- створення умов для ранньої профілізації учнів;
- підвищення рівня компетентності та педагогічної майстерності педагогічних працівників ліцею;
- створення моделі ефективної взаємодії школи, батьків, позашкільних закладів, органів місцевого самоврядування в розвитку здібностей дітей.

Програма має відкритий характер, може корегуватися, конкретизуватися, змінюватися, доповнюватися в залежності від реальних умов.

Впровадження програми не виключає також реалізацію інших програм і проєктів, може синтезуватися та інтегруватися з ними.

II. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Процес виявлення, розвитку та підтримки здібностей учнів відбувається в ході освітнього руху учнів індивідуальними траєкторіями.

До вроджених утворень, які є біологічними передумовами розвитку здібностей, відносяться задатки. **Задатки** – це недиференційовані, в основному, анатомо-фізіологічні, морфологічні особливості організму, які не мають безпосереднього відношення до успішності людини в діяльності. До задатків можна віднести вроджені особливості, пов'язані з силою, врівноваженістю та рухливістю нервових процесів, темпом дозрівання організму, здатністю до оволодіння мовленням. Не всі вроджені задатки людини обов'язково перетворюються на здібності. Задатки, коли бракує відповідних умов для переростання їх у здібності, так і залишаються нерозвиненими.

Прихильники еквіпотенційної теорії здібностей сходяться на думці про те, що всі немовлята, які народилися без патологій, мають приблизно однакові задатки, достатні, щоб досягти значних успіхів у будь-якому виді діяльності. Лише під впливом діяльностей, в які включається людина, відбувається переструктурування задатків, їх розвиток у відповідності з особливостями діяльності та індивідуальними особливостями самої людини. При цьому комплекси включених у діяльність задатків сплавляються з особистісними якостями людини і набувають ознак цілісних структур, тобто відбувається їх перехід у принципово нову якість – здібності.

Здібності – це не вроджене, а набуте в процесі особистісного розвитку й оволодіння діяльностями утворення. За Б.М. Тепловим, здібності – це властивості особистості, які: 1) відрізняють одну людину від інших людей; 2) дозволяють успішно виконувати певні види діяльностей і полегшують оволодіння новими; 3) не зводяться до знань, умінь і навичок. Стосовно знань, умінь і навичок здібності являють собою певну можливість. Як кинуте в землю зерно ще не є колоском, а тільки має можливість розвитку залежно від складу, вологості ґрунту, погоди тощо, так і здібності людини є лише можливістю для опанування знань, умінь, навичок. А те, чи перетворяться ці можливості на здібності, залежатиме від багатьох чинників - форм і методів навчання та виховання, мікроклімату в школі, родині тощо. Крім знань, умінь і навичок, які є дуже важливими в розвитку здібностей, є ще важливіші характеристики, без яких власне набуття стійких, особистісно значимих і цінних знань, умінь і навичок стає утрудненим, а часто – й неможливим. Це особистісна активність дітей, розвиток їх мотивації, створення такої соціальної ситуації розвитку, де б ці показники розвитку здібностей поцінювалися і ставали особистісними цінностями. **Здібності – це не причина успішності людини в діяльності, а наслідок розвитку задатків у діяльності.**

Якщо людина ніколи не була включена в якусь діяльність (наприклад, музичну) – у неї не може бути здібностей до цієї діяльності.

Реалізація індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти відбувається через розвиток здібностей у взаємозв'язку з розвитком особистості. Рівень розвитку здібностей визначає напрям розвитку особистості, а рівень особистісного розвитку, у свою чергу, визначає напрям розвитку її здібностей.

Особистісне зростання можливе за декількох умов:

по-перше, необхідне соціальне середовище, яке було б спроможним поцінувати чесноти дитини;

по-друге, кожна дитина повинна вирізнятися якимись вміннями, знаннями, якостями, які були б суспільно-корисними і заслугоували б на визнання;

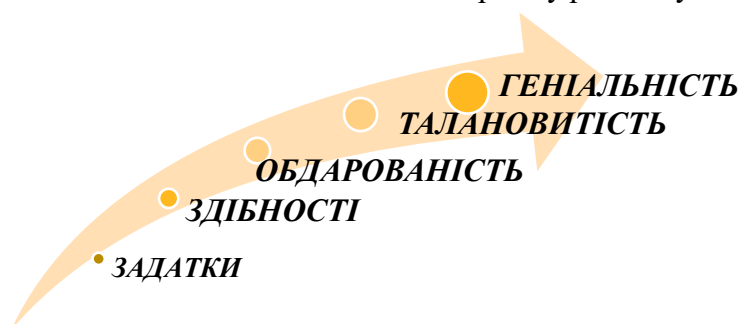
по-третє, визнання потребує специфічної організації середовища.

Успіхи і досягнення однієї дитини не мають перекреслювати домагання на визнання іншої. Щоб досягти цього, наприклад, для всіх учнів класу, необхідно мати одночасно декілька десятків діяльностей, в одній із яких міг би досягти визнання кожен, або щоб одна й та сама діяльність давала змогу самореалізації для всіх.

Розвиток здібностей веде до виникнення обдарованості.

Обдарованість – це особистісне утворення людини, яке характеризується вищим рівнем розвитку здібностей, загальною творчою спрямованістю особистості і високими досягненнями в певній галузі діяльності.

Учень має сам робити вибір, розвивати йому здібності до рівня обдарованості чи ні. А завдання педагога - виявити та здійснювати підтримку розвитку здібностей здобувачів освіти

ВИДИ ЗДІБНОСТЕЙ ТА ОСВІТНІХ ТРАЄКТОРІЙ:

- **інтелектуальні** - діти, які мають високі досягнення в навчальних предметах, дослідницькій, науковій діяльності тощо;
- **практично-перетворювальні** - винахідництво, технічне моделювання, здібності в ремеслах тощо;
- **художньо-естетичні** - хореографічні, сценічні, літературно-поетичні, образотворчі, музичні тощо;
- **лідерські (соціальні)**- ораторські, організаторські, громадські тощо;
- **психомоторні (рухові)** - туристичні, спортивні, спортивні танці тощо.

ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ:

- зробити так, щоб кожен учень був успішним в якомусь виді діяльності. Чи буде це навчальна чи позанавчальна діяльність;
- навчити учнів, вчителів та батьків поцінювати досягнення дітей, а дітей – приймати позитивну оцінку;
- зробити так, щоб на кожному ступені навчання (початкові, середні, старші класи) кожен учень **хоча б тричі був успішним у різних видах діяльності.**

ФОРМИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ:

1. На уроках — індивідуальна та диференційована робота;
2. Позакласна робота;
3. Позакласні заходи;
4. Предметні заходи у класах, ліцеї;
5. Навчальні проєкти, змагання, конкурси, турніри, ігри;
6. Олімпіади;
7. Конкурси та фестивалі літературної, пісенної та музичної творчості, хореографії, образотворчого та прикладного мистецтва;
8. Театралізовані свята — особлива форма оскільки в них діти мають можливість не тільки реалізувати акторські здібності, безпосередньо беручи участь у виставах, але й виявити творчі навички, розробляючи сценарії постановок, розвинути схильність до художнього читання й літературної творчості, виявити ерудицію й дослідницькі навички у вікторинах і наукових диспутах. Така робота сприяє підвищенню мотивації до співробітництва з педагогами;
9. Робота учнівського самоврядування;
10. Участь у громадському житті ліцею, села, громади;
11. Спортивні, туристські змагання, фестивалі, турніри, конкурси;
12. Популяризація видів спорту відповідно до захоплень здобувачів освіти;
13. Гурткова робота.

ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ:

1. **Виявлення** здібностей здобувачів освіти та **активізація роботи** з підтримки розвитку цих здібностей протягом навчального року.

За результатами минулого навчального року кожен вчитель-предметник, вихователь дошкільного підрозділу та педагог-організатор до 01 вересня створює **базу даних індивідуальних траєкторій** учнів на відповідний навчальний рік та планує роботу для розвитку цих здібностей

№ п/п	ППП дитини	Клас	Траєкторія	Заплановані форми роботи	Заходи, в яких запланована участь	Результат (участь/ місце)	Відмітка про виконання

Керівник ПСПП складає узагальнену базу даних по ПСПП по реалізації індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освіти на відповідний навчальний рік.

№ п/п	ППП вчителя	ППП учня	Клас	Траєкторія

2. Моніторинг динаміки реалізації індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освіти за навчальний рік, який здійснюється за напрямками:

- ✓ аналіз динаміки ефективності навчання з навчального предмета за результатами успішності;
- ✓ виявлення рівня розвитку здібностей учнів та зв'язок їх з навченістю та рівнем соціального та особистісного розвитку;
- ✓ оцінка професійного потенціалу педагогічного колективу ліцею;
- ✓ проведення дослідження особливостей розвитку ліцею і подальше відстеження динаміки цього розвитку

Вчителі-предметники, асистенти вчителя, вихователь та педагог-організатор спільно з керівником ПСПП в другій половині травня проводять моніторинг досягнень та роблять узагальнення:

№ п/п	ППП дитини	Клас	Траєкторія	Заходи в яких брав участь	Результат	Оцінка попередній н.р./поточний н.р.(по навч. предмету)

Асистент вчителя узагальнює участь дитини з ООП у заходах:

№ п/п	ППП дитини	Клас	Заходи в яких брав участь	Кінцевий продукт

- За результатами моніторингу керівник ПСПП надає ЗДНВР аналітичну довідку по діяльності педагогів з реалізації індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освіти за відповідний навчальний рік до 30 травня.

III. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ:

Здобувачі освіти:

- ✓ розуміють, що здібності розвиваються;
- ✓ знають, що шлях до успіху лежить через працю;
- ✓ мають психологію переможця і не здаються при перших труднощах;
- ✓ орієнтовані не на окрему діяльність, а на успіх і визнання в будь-якій діяльності;
- ✓ здатні до особистісного росту, оскільки спрямовані на визнання через розвиток власних здібностей;
- ✓ здатні поцінувати досягнення інших людей;
- ✓ адаптивніші і здатні творчо пристосовуватися до мінливих умов життя.